

határesetek kimunkálását. A szakvéleményekkel kapcsolatos igényességre kell törekedni, a műszaki hibára hivatkozó vádlotti védekezés esetén az észlelt rendellenességre okot adó valamennyi műszaki tényezőre kiterjedő vizsgálatot, a vizsgálat tényleges elvégzésére vonatkozó kérdést kell feltenni. A büntető ügyekben nem kevés a visszavont, helyből változtatott szakvélemény, illetve olyan hiányosságok tapasztalhatók, hogy az alapkirendelés kérdéseit teljes egészében csak kiegészítő szakvélemény beszerzésével lehet tisztázni. Felvetődik az a kérdés, hogy a kirendelő hatóság kérdéseire maradéktalanul választ nem adó, illetve ezzel kapcsolatosan aggályt keltő szakvélemény, ennek ellenőrzésével összefüggésben felmerült teljes költséget mennyiben indokolt a terheltre hárítani, illetve ennek viselésével az államot terhelni.

Összességében tehát nem közömbös, hogy a hatóság olyan szakértőt rendeljen ki a büntető eljárás során, aki valamennyi olyan bizonyítékot hitelesen és helyesen tudja szolgáltatni, amelyek a büntetőjogi felelősség szempontjából relevánsak.

Az eljárásjogban bevezetett változtatástól, az eljáró szakértőktől valamennyien az ezzel kapcsolatos munka javulását, a nagyobb jogbiztonságot várjuk és reméljük.

Zsigáné dr. Halmos Katalin (tanácselnök, Legfelsőbb Bíróság)

H o z z á s z ó l á s a

Tisztelt Kollégák!

Alapvetően két kérdéskörhöz szeretnék hozzászólni:

1) A bizonyítási eljárás során a védőnek az újabb szakértő igénybevételére vonatkozó bizonyítási indítványának teljesítésével kapcsolatban - éppen az új szabályozás kapcsán is - egyre növekvő szerepe van a bíró kellő kontrolláló képességének, széleskörű tárgyismeretének, célirányos pervezetésének. Nem kétséges ugyanis, hogy az új szabályozással kapcsolatban - de a most részletezni nem kívánt egyéb okokra is figyelemmel - egyre fokozottabban fennáll az eljárások elhúzódásának veszélye.

A magam részéről azonban mégsem osztom az előzőekben elhangzott azt a nézetet, amely szerint a védők általában véve "fizetett hátramosztói" a büntetőeljárás mielőbbi befejezésének. Az ilyen általánosítással azért sem tudok egyetérteni, mivel a védelmet tisztességesen, perrendszerű keretek között ellátó azoknak a védőknek hitelét, szakmai jóhírnevét csorbítja, akiket egy-egy adott ügyben mindig olyan megfelelő partnernek tekintettem, akik a bíróság tagjaival együtt végsősoron "ugyanazt a szekeret húzzák".

Véleményem szerint a kellő lényegmegragadó képességgel, ügyismerettel rendelkező bíró nem esik a "túlbizonyítás" hibájába, ebből következően tehát csak szükség esetén ad helyt az újabb szakértő bevonására irányuló bizonyítási indítványoknak.

2) Rá kell mutatni viszont arra is, hogy a bűncselekményeknek egyre szélesedő skálája, köztük különösen az egyre bonyolultabbá váló gazdasági bűncselekmények elbírálása mennyire széles-

körű tárgyismeretet, összefüggéseiben elemző kontrolláló képességet igényel a büntetőügyben eljáró rendőrtől, ügyésztől, bírótól.

Noha bizonyos gazdasági bűncselekmények felderítése körében fontos szerepe van a könyvszakértő minden részletre kiterjedő tevékenységének, sajnálatosan az utóbbi évek során a könyvszakértők száma nemhogy növekedett, hanem csökkent. Így aztán egy-egy könyvszakértői vélemény elkészültére valóban hosszú ideig kell várni.

Lényegesnek tartom továbbá a bírói és a szakértői kompetencia körébe tartozó körülmények elhatárolásának fontosságát. A tapasztalatok ugyanis arra mutatnak, amely szerint ma sem ismerik fel hol a határ a szakértői vélemény körébe eső tény, és a bírói megítélés keretei közé tartozó jogkérdés között.

Egyetértek azzal az igénnyel, hogy az Egészségügyi Tudományos Tanács Igazságügyi Bizottságának a felülvéleményezéssel kapcsolatos mechanizmusának körét újra kellene szabályozni, minthogy az ez idő szerinti - a névtelenség homályába vesző - működés módja sérti a Be. alapelveként szabályozott közvetlenség elvét. A jelenlegi szabályozás alapján nincs lehetősége sem a bíróságnak, sem az ügyben érintett feleknek, hogy a felülvéleménnyel kapcsolatosan a tárgyaláson kérdést telessenek fel.

INTÉZMÉNYI ÉS JOGI DILEMMÁK A SPECIÁLIS GYERMEKVÉDELEMBEN